

Justitsministeriet

Civil- og Politiafdelingen

Kontor: Færdselskontoret
Sagsnr.: 2004-150-0607
Dok.: KBJ21271

Besvarelse af spørgsmål nr. 69 af 12. november 2004 fra Folketingets Retsudvalg.

Spørgsmål:

”Ministeren bedes kommentere artiklen fra lektor, lic. jur. Jørn Vestergaard om knivforbud og visitation. Artiklen er omdelt på alm. del – bilg 69.”

Svar:

Lektor, lic. jur. Jørn Vestergaards artikel ”Knivforbud og visitation som udtryk for pre-aktiv strafferet”, som er optrykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2004, afdeling B, side 373 ff., handler blandt andet om skærpelsen af knivforbuddet i våbenlovens § 4, stk. 1, jf. lov nr. 217 af 31. marts 2004 (Forbud mod at bære kniv m.v. samt skærpelse af straffen for ulovlig besiddelse af kniv m.v.). Jørn Vestergaard påpeger i artiklen, at knivforbuddet i henhold til ændringslovens forarbejder omfatter besiddelse af kniv i et køretøj, der befinder sig på et offentligt tilgængeligt sted, men at selve lovteksten alene forbyder at ”bære” kniv.

Før lovændringen indeholdt våbenlovens § 4, stk. 1, et forbud mod at bære kniv eller dolk på steder, hvortil der er almindelig adgang, uden et konkret anerkendelsesværdigt formål. Forbuddet omfattede dog ikke foldeknive med en klinge på højst 7 cm.

I lovforslag nr. L 97, der blev fremsat den 26. november 2003, blev formuleringen ”steder, hvortil der er almindelig adgang” foreslået erstattet af blandt andet ”offentligt tilgængelige steder” med henblik på at udvide forbuddet til også at omfatte besiddelse af knive i biler. I den forbindelse blev det tillige foreslået, at formuleringen om at ”bære” kniv blev udvidet til også at omfatte ”besiddelse”. Begrundelsen herfor var følgende, jf. afsnit 2.3.2. i bemærkningerne til lovforslaget:

”Justitsministeriet foreslår, at forbuddet kommer til at omfatte *besiddelse* af kniv, dolk eller lignende skarpe eller spidse genstande. Ordet ”bære” omfatter efter en naturlig sproglig forståelse som nævnt tilfælde, hvor kniven mv. medbringes på personen eller i en taske eller anden håndbagage. Idet det foreslås at lade bestemmelsens anvendelsesområde omfatte køretøjer, findes det – rent sprogligt – mest naturligt at ændre bestemmelsen, så forbuddet fremover omfatter ”besiddelse” af knive mv.”

Den 27. februar 2004 blev der på baggrund af den mellemliggende debat om lovforslaget stillet et ændringsforslag til formuleringen af § 4, stk. 1, som havde til formål at ændre afgrænsningen af de omfattede knive mv. I den forbindelse udgik formuleringen vedrørende at "besidde" kniv ved en beklagelig fejl.

Justitsministeriet er enig i, at det bør fremgå udtrykkeligt af våbenlovens § 4, stk. 1, at forbuddet omfatter "besiddelse" af knive. Justitsministeriet agter derfor at fremsætte forslag om en sådan redaktionel ændring af bestemmelsen i forbindelse med et allerede planlagt lovforslag om ændring af våbenloven (våbenformidling mv.), som forventes fremsat i begyndelsen af 2005.

I artiklen omtaler Jørn Vestergaard også den bestemmelse om stikprøvevisitation, der blev vedtaget med lov nr. 444 af 9. juni 2004 (politiloven). Jørn Vestergaard nævner, at hjemlen til at foretage visitation uden krav om konkret anledning grundlæggende set er velbegrunderet, men at reglen i visse henseender er for løs, og at der er risiko for vilkårlig eller decideret usaglig skønsudøvelse.

Justitsministeriet skal hertil bemærke, at politilovens § 6 giver politiet mulighed for på bestemte steder, hvor der efter våbenloven gælder et forbud mod at besidde eller bære kniv mv., at foretage besigtigelse af personer samt undersøge tøj eller genstande, herunder køretøjer, med henblik på at kontrollere, om nogen besidder eller bærer våben.

Stikprøvevisitation i medfør af politilovens § 6 kan kun finde sted, hvis der foreligger en forudgående skriftlig og begrundet beslutning fra politimesteren eller den, vedkommende bemyndiger dertil. Beslutningen kan kun træffes, hvis der er grund til det – dvs. hvis der er en forøget risiko for, at nogen på det pågældende sted foretager strafbare handlinger, som indebærer fare for personers liv, helbred eller velfærd.

Som det fremgår heraf, finder bestemmelsen alene anvendelse, når en række nærmere angivne betingelser er opfyldt. Der er således ikke tale om, at politiet med bestemmelsen har fået en generel mulighed for på et hvilket som helst sted og et hvilket som helst tidspunkt at foretage visitationer.

Bestemmelsen giver endvidere kun mulighed for at foretage visitation med henblik på kontrol med, om nogen besidder eller bærer våben. Visitation med andre formål skal som hidtil ske under iagttagelse af retsplejelovens almindelige bestemmelser om legemsindgreb som led i straffetsplejen.

Beslutningen om at foretage den konkrete visitation træffes af den enkelte polititjenestemand, der under udførelse af sin virksomhed – som andre offentlige myndigheder – er underlagt almindelige principper om saglig forvaltning mv. Justitsministeriet finder således ikke, at bestemmelsen i sig selv rummer risiko for usaglig skønsudøvelse.

Hertil kommer, at der i kraft af det almindelige klagesystem er mulighed for at klage til Justitsministeriet dels over politimesterens beslutning om stikprøvevisitation, dels over den enkelte betjents beslutning om at gennemføre en konkret visitation. En klage over selve gennemførelsen af visitationen vil være en adfærdsklage, der behandles af statsadvokaten (og Politiklagenævnet).

Jørn Vestergaard foreslår i artiklen, at der indføres en indberetningsordning for stikprøvevisitationer med det formål at sikre gennemsigtighed og ensartethed.

Justitsministeriet skal hertil bemærke, at ministeriet umiddelbart efter vedtagelsen af politiloven udsendte en cirkulæreskrivelse til alle politimestre om bl.a. anvendelsesområdet for bestemmelsen om stikprøvevisitation med henblik på at sikre, at der fra starten blev lagt en ensartet linje. Som nævnt ovenfor er der endvidere med det eksisterende klagesystem mulighed for at sikre, at bestemmelsen anvendes ensartet i praksis.

Efter Justitsministeriets opfattelse er hensynene til gennemsigtighed og ensartethed således allerede i dag tilgodeset, og ministeriet har derfor ikke aktuelle overvejelser om at etablere en indberetningsordning i disse sager.